

ПОЗОВЧОРА в Палаці культури імені Жовтня розпочав роботу місячний постійно діючий лекторій по роз'ясненню рішень і матеріалів XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду КП України, організованій Кіровоградським міським комсомолом та обласною організацією товариства «Знання». Його аудиторія — секретарі партійних організацій підприємств та уста-

нов міста, пропагандисти, лектори, агітатори та політінформатори, робітники та службовці — всього 650 чоловік.

За рік роботи лекторію буде прочитано 9 лекцій, проведено 4 бесіди лекторів за круглим столом по тематичі рішень партійних з'їздів.

Відкрив лекторій перший секретар міському КП України І. П. Валявський.

Цикл лекцій розпочав делегат XXIV з'їзду КПРС перший секретар обкому КП України М. М. Кобильчак. Він прочитав лекцію «XXIV з'їзд КПРС — важлива віха в поступальному русі радянського народу до комунізму».

По закінченні відбувся концерт заслуженого народного ансамблю танцю УРСР «Ятрань».

ЛЕКТОРІЙ

ДІЄ

Комсомольсько-молодіжна бригада наладників-штампувальників імені XXIV з'їзду КПРС, яку очолює Олександр Завіна з метизного цеху Кіровоградського заводу «Червона зірка» щомісяця виконує виробничі завдання на 180 процентів і дає продукцію високої якості.

На фото: члени комсомольсько-молодіжної бригади імені XXIV з'їзду КПРС. Зліва направо: Володимир ПОПОВИЧ, Олександр ЗАВІНА, Микола МАРЖЕНЦЕВ та Олександр ЛИТВИНЕНКО. Фото В. Ковчака.

ІМЕННИЙ ТРАКТОР ЧЕМПІОНА
СТОРОЖИНЕЦЬ, Чернівецької області (РАТАУ). Тракторист Іван Левіцький з колгоспу «Батьківщина» — чемпіон горішнього всесоюзного змагання пилотів.
 З початку трудової біографії Іван працює в господарстві на тракторі-ветерані «Беларусь». Правління колгоспу не раз пропонувало йому нову машину, але механізатор не погоджувався. І все ж чемпіонів доведеться «здагнати». У колгоспі «Батьківщина» на ім'я рекордсмена надійшла «посилка від колегів з Мінського тракторного заводу. Це — підвищеної прохідності машина «МТЗ-52».

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ОБ'ЄДИНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Рік видання XII
 № 109 (1433)
СУБОТА
11
ВЕРЕСНЯ
 1971 р.
 Ціна 2 коп.

ЗЕЛЕНИЙ ЦЕХ НА КОНВЕЙСЕР!
 Минулого року комсомольці і молодь нашого колгоспу були ініціаторами соціалістичного змагання в районі по заготівлі кормів для громадської худоби.

У ЗМАГАННІ—БРИГАДА

Нині, маючи певний досвід, ми до цієї важливої кампанії підготувалися заздалегідь. Перше, що зробили, створили штаб «Зелені жнива» і комсомольсько-молодіжну бригаду. До штабу обрали тракториста Василя Підхлібного, ланкового комсомольсько-молодіжних екіпажів зернових комбайнів Петра Мокорського, комсомольця Олександра Москальчука і Петра Камінського. До бригади увійшло 56 чоловік. Завдання штабу — організу-

вати соціалістичне змагання. Наші штабісти справилися з цим. Юнаки і дівчата завзято взялися за роботу: заскиртували соломі, яку зібрали з площі 500 гектарів, заготовили 360 тонн сінажу. Коли комсомольці колгоспу «Шляхом Леніна» Олександрівського району закликали молодих тваринників Кіровоградщини включитися у двомісячний заготівлі кормів, хлопці і дівчата розпочали працювати під девізом: «Зелені жнива в

нашому колгоспі — комсомольські». Бригада поповнилася новими членами й зараз в ній понад сто чоловік. На заготівлі зеленої маси кукурудзи постійно працюють 14 комсомольсько-молодіжних екіпажів. Щодня заготовляємо 3,5—4,5 тисячі центнерів силосу, комсомольці-шофери перевезли 50 тисяч центнерів зеленої маси. Попереду йдуть комсомольсько-молодіжні екіпажі Панаса Шепети, Григорія Ярового, Анатолія Никитенка, Іва-

на Бурдейного, на рахунок яких по 4—4,3 тисячі центнерів силосу.
 За період проведення двомісячника штаб 11 разів підбирав підсумки змагання, випущено 16 «Блицавок», 6 «Перчиків», систематично виходить газета «Ленінська вахта» та радіогазета. Підведення підсумків супроводжується завжди виступами агіткульбригади Бандурівського сільського Будинку культури.
І. МАЛИЧЕНКО,
 секретар комітету комсомолу колгоспу «Іскра» Гайворонського району.

Вимпел «Молодого комунара» «Кращому молодому женцю Кіровоградщини» у БОРИСА СМЕТАНИ

СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ПЕРЕМОЖЦЯ
1.
ВАЖКО, мабуть, твердити, наскільки нині колоритні українські прізвища виражають ество їх власників, їх характер, заняття, звички, зрештою — заслуги, ознаки чи вади того чи іншого родювдуду. Нині Нагнибіда — письменник і Негода, і Нехода — письменники, а Чирва — відомий у країні гірничий майстер, Нетухадатка завтра — знаменитий хірург або керівник гласку...
 Все дійсно так, але...
 Поїдете у Новоградіаку та через став підніміться на узвишшя до трактор-

ного стану, та ще й о такій порі, коли, або перезміна у місцевих механізаторів, або з іншої причини вони у повному зборі. З поміж усіх, зроблених з кругого матеріалу, засмаглих, міцношійх, міцноруких, твердої ходи, — з поміж усіх запримитись особливо один.
 Не сказав би, що в нього — груди колесом. Бо все в нього колесом. Отак під Василя Алексеева — і вздохж і вшир. Глянеш і в уяві чолов'яга з двома лантухами під руками та навприсядках під музики, або ще отак передок ДТ-54 ззяв тай підважив руками...
 І хто б це, ви подумали? Це — Великород, Леонід. Леонід Великород — заступник бригадира тракторної бригади. З покоління в покоління передавалася ота родова ознака, за яку якомусь козарлюзі дали прізвище Великорода. І та ознака збереглася в цьому степовому велелні — заступникові бригадира тракторної № 1 Петра Рижикова.
 Стоять зараз в механізаторському гурті іще не менш помітний молодий чоловік. Правда, не так, як Великород, своїм масивним зростом, а, натомісьць, ознаками вшанування — в руках яскрава червоність вимпела, гармонь, на якій іменний напис «Кращому молодому

женцю Кіровоградщини». Він ніякщо ловить на собі погляди друзів, трохи багровіє...
 Це Борис Сметана. Як бачимо, теж з прізвищем колоритним. Та не знаємо, наскільки міцні стосунки прапрадіди Борисові мали з відомим продуктом. Якщо судити по вигляду та по причетності до чогось їх праправнука, то сміло можна твердити, що дзвній рід цього степовика здобув собі таке ймення, бо був увесь білобрисим, бо чуби чоловіків того роду південним степовим сонцем гуляй-вітром та щедрими літніми дощами так вибілювалися, що голови їх і справді неначе сметаною помиті були.
 Як не смажився Борис цього літа на пшеничних полях, але білого свого лица, даного матір'ю, не зробив бронзою, як і не зробив схожою на сметану свою молодечу чуприну, бо картуза ото тільки знімав, щоб розмазати заліпеною рукою рясний піт на чолі, як було — ні вітерця і піввітерця, а воно в зеніті стоить і насміхається, обкупуючи палючим промінням...
2.
ПЕРШЕ місце на Кіровоградщині у змаганні молодих женців. Якщо говорити, чим всно досягнуто, то тут на-

вряд чи розженешся на широку розповідь. Бо було все дуже просто. Герой нашої оповіді нікуди не бігав, знепритомнюючи на останньому десятку метрів, ніхто не біг йому на допомогу. Не було потреби в такій кмітливості, від якої всі ажнули, не відстоював він чогось такого, що зробило б революцію у виробничому процесі.
 Були прості речі: безперервний ритм, відчуття, як свого власного організму, комбайнового мотору — ось ти взяв на повний хедер, а воно б не слід на цьому відрізку, а ось тут той хедер ще треба підняти на сантиметрів п'ятнадцять.
 А ще:
 «Завтра після зміни причеплявше по-дивлюся ходову частину».
 «Систематично слідкувати за решетами».
 «Пального вистачить на два-три обходи. Он іде Рижиков — треба нагадати». Можна ще одну деталь.
 — Я, татку, покатався б ще. Ну хоч круг! — Підростеш, сам будеш водити. А зараз — додому.
 Отак Борисів синок Сашко тільки й був півтора раза на батьковому комбайні...
 (Закінчення на 2-й стор.)

ЗАВТРА — ДЕНЬ ТАНКІСТА

У ВЕРЕСНІ 1943 року війська Радянської Армії на 750-кілометровім фронті від Льова до Запоріжжя вийшли до Дніпра. Воїни Степового фронту під командуванням генерала армії І. С. Конева розвиваючи наступ, в кінці вересня, на початку жовтня, почали форсувати річку.

Форсування Дніпра тривало під сильним артилерійським, мінометним, кулеметним вогнем і бомбардуванням авіації гітлерівців.

НА БЕРЕГАХ СЛАВУТИЧА

Ні вдень, ні вночі не припинялася жорстока боротьба за розширення плацдарму на правому березі на ділянці Кудеволівка—Дирівка, де діяли війська 37-ї армії під командуванням генерал-лейтенанта М. Н. Шарохіна, на ділянці Старе Липове — Змітниця, де билася воїни 4-ї гвардійської армії під командуванням генерал-лейтенанта І. В. Галаніна, і на ділянці Табурище, де громили ворога воїни 5-ї гвардійської армії під командуванням генерал-лейтенанта О. С. Мадова.

Форсування Дніпра було яскравим зразком масового героїзму радянських воїнів. Тоді 218 солдатів, сержантів і офіцерів 37-ї армії було удостоєно звання Героя Радянського Союзу, і майже 3500 нагороджено орденами і медалями СРСР.

Серед героїв дніпрозської битви на Кіровоградщині були представники ба-

гатьох національностей нашої Батьківщини. То і росіянин лейтенант Юрій Іванович Дерябін, і українець сержант Георгій Павлович Кузьменко, евенок солдат Микола Петрович Увачин, білорус лейтенант Кузьма Петрович Грив та інші.

В жорстоких боях за розширення стратегічного плацдарму на Кіровоградщині героїчно билися воїни-піхотинці, артилеристи і танкісти. Наступ радянських військ не могли зупинити ні доти,

виг йому було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

В районі Медерозо, Митрофанівки, Шарівки в жовтні 1943 року зав'язалися жорстокі бої частин 5-го гвардійського механізованого корпусу з двома гітлерівськими танковими дивізіями. Особливо важко було 24-й гвардійській танковій бригаді біля Медерозо. Тут противник 6 разів протягом одного дня переходив у контратаку, проте всі вони були відбиті нашими танкістами.

В цих боях радянські танкісти показали високу бойову майстерність. Лейтенант Борис Огородников розбив 2 ворожих танки. Сержант Дмитро Литкін знищив дві гармати гітлерівців. Старшина Іван Нісенін успішно громив гітлерівців своїм танком і уміло вивів його з ворожого оточення. Ці три мужні танкісти були нагороджені орденом Червоної Зірки.

В жорстоких боях біля станції Шарівки героїчно билися гвардійці танкової роти під командуванням лейтенанта Василя Іксара. Він нагороджений орденом Червоної Зірки.

Минуло 28 років, як почалась велика битва на Дніпрі. Трудячі Кіровоградщини свято зберігають пам'ять про героїчні подвиги танкістів, звершені разом з іншими радянськими воїнами при форсуванні Дніпра і визволенні наших міст і сіл від німецько-фашистських загарбників.

І. АРТЕМЕНКО, співробітник Кіровоградського пед-інституту.

В Н-ській військовій частині несе службу сержант комсомолец Євген ЄФИМОВ. Він — заступник командира взводу, відмінник бойової і політичної підготовки, спеціаліст другого класу. Фото В. Сударенка. (Фотохроніка РПАУ).

ПЕРЕДІ МНОЮ — сторінка машинописного тексту. Це лист, адресований у болгарське місто Балчик, молоді кооперативу «VII конгрес БКП», лист дворічної давності. Тоді комсомольці колгоспу імені Димитрова писали: «Ми хочемо, дорогі болгарські друзі, весті з вами листування, хочемо знати, як живуть, трудяться і відпочивають комсомольці вашого кооперативу.

У нас 25 комсомольців — механізатори, 15 трудяться на молочнотоварній фермі. Віра Паскал очолює механізовану ланку по вирощуванню кукурудзи без затрат ручної праці».

Пізніше вже йшов обмін виробничою, культурною інформацією, поради, побажання.

Друзі почали зустрічатись. Секретар комсомольської організації колгоспу Валентина Заболотна розповіла про добір кандида-

ДЕЛЕГАТИ — НАЙДОСТОЙНІШІ

тур для цих зустрічей. А вже поїздка в Болгарію — не просто туристська подорож. Пі, хто мав їхати, — це делегати від усієї комсомольської організації.

Тому обирають найдостойніших. Зокрема, у вересні минулого року за рекомендацією комсомольців до Болгарії їздив Петро Самойлов, групкомсорг тракторної бригади, комсомольська група якої за відмінну виховну роботу з молодими механізаторами нагороджена вимпелом ЦК ЛКСМУ «За комуністичне виховання молоді». Назесні Балчик відавав тракторист Віктор Дигусар. У колгоспі він шість років. За цей час зумів набути репутацію хорошого працівника.

Створено в селі історико-краєзнавчий музей. Його експозиція розповідає про

історію утворення поселення, про життя, культуру та побут болгарських переселенців за роки царизму та про розквіт села після Великого Жовтня.

МІЖ цими двома колективами встановилися міцні зв'язки. Із Доброго пишуть сім'ям, пишуть листи від колгоспу, пише комсомольська організація. І майже щодня їдуть до Болгарії листи з місцевої середньої школи. Всі класи зав'язали тут листування з школярами НРБ. Та, мабуть, не знайдеш у школі і жодного окремого учня, який не чекає би з нетерпінням вістей від болгарського товариша.

І в Балчику, і в Доброму живуть хлопці й дівчата. Можливо, не всі зможуть зустрітись разом, але в душі назавжди залишиться хвилююче відчуття друга.

М. БІДЕНКО, Вільшанський район.

Ударні комсомольські — форпост п'ятирічки

ЦК ВЛКСМ прийняв постанову «Про участь комсомольських організацій Ростовської області в ударному будівництві».

Виконуючи рішення XXIV з'їзду КПРС, комсомольські організації області розвивають шестифазний над спорудженням і реконструкцією промислових підприємств, будівництвом рисових систем, тваринницьких комплексів, механізацією і автотизацією ферм, будівництвом житла, культурно-побутових об'єктів, благоустроєм міст і сіл.

На всіх ударних будовах створено комсомольсько-молодіжні колективи. Великого поширення в будівельних бригадах набула робота за особистими і колективними техніко-економічними планами. Встановлено цілцевий комсомольський контроль за виконанням і видачкою проектно-кошторисної документації, поставками будівельних матеріалів і устаткування. Організовано ударні молодіжні загони районів міста Ростова на реконструкції «Росстельмаша», в трудових десантах брало участь 27 тисяч чоловік.

Обласна комсомольська організація послала по громадському призову на всеосійні будови інших областей і на місцеві 3 тисячі добровольців.

ЦК ВЛКСМ схвалив досвід роботи комсомольських організацій Ростовської області по участі в ударному будівництві і рекомендував усім комітетам комсомолу широко і творчо використати цей досвід у мобілізації молодих будівельників на виконання завдань, поставлених XXIV з'їздом КПРС, у роботі по підвищенню ефективності капітальних вкладень, скороченню строку будівництва, якнайшвидшому завершенню вже початих об'єктів.

В центрі — Борис Сметана. Ному оплески друзів.

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

І якщо говорити про оті 10172 центнери намолоченого Сметаною хліба, то гріх не сказати і про врожайне поле, яке кляло на комбайніві полотна важкі, як золоті злитки, колоски.

На першому розгоні у другому полі під Водяно-Михайлівкою — рядова нива. Біжить Борисів комбайн. Третє і четверте видає понад 40 центнерів з гектара — піднімай хедера. Восьме поле «Аврора» вибухає справжнім залпом — 55 центнерів.

Густа нива — радість всім. Для комбайнера, крім тієї радості, ще й робота, і нелегка, і відповідальна.

Ось про саме змагання розповісти можна було б і більше.

Григорій Назаренко з другої тракторної бригади вже намолотив за добру тисячу центнерів, коли Борис повів у загінку свого «СК-4». І, як уже повідомляла молодіжна газета, він хотів реального досягнення — бути серед десяти кращих молодих комбайнерів області. І ця впевненість стала твердою, коли перейшов на шосте поле. В дев'ятому,

під Новою Самарою за зміну Борис намолочував по 500 і більше центнерів. Особистий рекорд — 686 центнерів.

Працює кажучи, Борис не знаходить часу під час жнив заглядати в газету. Спочатку про гралину запояла його сестра Віра — сільська листоноша.

— Борисе, а наш Грицько з другої поперед — тисячу двісті двадцять два центнери, — повідомила вона першого разу.

Потім Борис уже сам слідував за пресою. Особливо, коли список кращих

жнивників «осідляли» Григорій і він, Борис.

Можна було б навести жваві діалоги, які відносно цього виникали у нього та в його напарника Володимира Шишка, та й в усій бригаді, бо в колгоспі не гірше жнивався, крім хлопців, і літній, досвідчений комбайнер Григорій Тимофійович Безпалько: закінчив жнива намолотом у 9990 центнерів. Та й районні бюлетні, що виходилися в бригадному будинку, ясніли механізаторськими авторитетами — Григорій Шаповалов, Іван Гайдабайда...

Проте відносно цього найбільше сказало Борисове зізнання:

— Коли б ми отак з Григорієм не «суперничали», щоб не було такої напруги — хто кого обганить — назряд чи я мав би сьогодні таку цифру. А про темпи, про якість і говорити не слід. Позмагалися по-справжньому...

Як би там не було (Григорій Назаренко перейшов на ячмінні з нижиною, ніж пшениця врожайністю, а Борис продовжував збирати густу пшеничну ниву; а деяких господарств навантаження на одну машину було набагато меншим і тому механізатори, природно, не могли мати такого великого намолоту), все ж завершено трудовий подвиг. При зустрічі з Борисом Сметаною мені хотілось не тільки і, можливо, не стільки замати враження про героя жнив, матеріал для розповіді про те, як саме він жнивав, а дізнатись щось про соціальні коріння цього трудового досягнення.

Хочеться навести з цього приводу лише той недовгий діалог, який відбувся між нами погожої осінньої днини перед врученням Борисові атрибутів слави переможця жнив.

З.

— Я чув, що ви жнивете перший рік.

— Тут, в колгоспі вперше.

— А де ви жнивали?

— На ціліні, в Казахстані. Це було в шістьдесят шостому році. Прийшла на колгосп рознарядка. Ну, я і аявився бажанню. Нас було зсім чоловік з Бобринського району. Зі своїми комбайнами поїхали. В складних умовах збирали... І, знаєте, потрапили в той радгосп, де я був раніше.

— Так це вже друга поїздка в Казахстан?

— Друга. Першого разу їздив, як тільки підкорювали ціліну. В п'ятдесят шостому році. Я тоді якраз закінчив училище механізації в Бобринці. Зібрав

нас добровольців п'ятдесят чоловік. Всі разом і працювали в радгоспі Чапаєва Кустанайської області.

— Розкажіть про один, другий випадок взаємовиручки на ціліні.

— Свої ж поїхали. Треба виручати, як у складність потрапив.

— А коли б то був не земляк?

— А яка різниця — все одно ж радянська людина. А виручати там треба й самого було. Заведеш трактора від господарства кілометрів за тридцять, одні гони до десятка кілометрів — тут не дримай. До всього будь готовий.

— Нині ви на комбайні, а до цього ким працювали?

— Я й зараз працюю — старшим електриком. На правліні сказали: жнива серйозні, одержуємо нового комбайна, сідай...

— А наступного року?

— Тепер я вже, мабуть, кожного року водитиму.

— Зараз косите?

— Треба б косити. Тільки завтра — до Кіровограда... В технікум викликають: навчають там. В технікумі механізації. А тут же будівництво — будують. Скоро у Новоградівці житиму.

— Батьки ваші де?

— Мати тут. Батька нема... Старшим політруком був. У сорок першому пішов на фронт... Кажуть, курні тоді були шляхи. Не пам'ятаю: дуже малим був. Знаю тільки, як і ви, що під Сталінградом жарно було... Там батько загинув. Нас осяглося четверо: дві сестри, два брати.

— Ваш Сашко великий?

— Повели вчора у перший клас. З квітнями. Зараз така традиція...

І я щиро потис руку Борисові Сметані — гвардії рядового із роду хліборобського.

В. ПОГРІБНИЙ.

с. Новоградівка, Бобринського району.

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА СУЧАСНИКА

У ВАГОНЧИК набивалося все більше дітяк. Склали робочий інструмент, перекладали жартами, згадували перебіг роботи днями. Галля подбавляла отак мазь...

лярський інструмент. Доложа так звинила до нього, що здається, не відчуті декілька днів її жорсткої дерев'яної ручки...

І воно справді вийшло. Тепер новий бригадир І. Я. Лисенко своєю батьківсько турботою піклується про молодь. А вона вже досвідчений член бригади...

бригаду, намагалися показати своє власне розуміння трудової діяльності, колотили без зайвого галасу і надосудливі нотатки зумів натякнути, що в бригаді Лисенка працюють на совість усі...

Отак іде життя. Колишній бригадир стає дійсною жалувачкою за вже пройдені і відкриті горизонти нові, і якщо ти граєш як, якщо праця твоє ціниться високо, то приходить до людини повага інших.

ЦІА ВУДОВІ ГАЛІНУ знають і поважають усі. Ця повага виражається не лише у позитивних відгуках начальника ПМК-139 Г. Я. Малобродського чи секретаря партійної організації Д. А. Бута...

А, й-право, вона не вирізняє себе серед інших. Воли — це велика бригада. Орденюєць І. Бригадир Іван Іванович Лисенко, і Тамара Василівна Татарова, і зовсім молодий Володимир Подрепа...

О СІНЬ степила перші асфальт. Ішли разом з Татаровою кризу спорядили будівельні майданчики. Посміхався на вітри металевий тріс баштового крана...

М. СЕМЕНЮК. м. Кіровоград.

В ІНТЕРЕСАХ МИРУ

В результаті тридцятих чергових між посланими членими держав — СРСР, Франції, США і Англії — підписано чотирьохсторонню угоду в питанні, що стосується Західного Берліна. Знайти позитивно розв'язання проблем Західного Берліна було справою нелегкою...

В досягнутій угоді зазначено, що Західний Берлін не є складовою частиною Федеративної Республіки Німеччини і що вона не уповноважена ним і в дальшому. Угода передбачає заходи, спрямовані на поліпшення транзитного сполучення між Західним Берліном і ФРН...

Угода щодо Західного Берліна відповідає сподіванням усіх тих, хто на ділі прагне до розрядки обстановки в центрі Європи.

Світова громадськість, зрештою, вітає досягнення угоди щодо Західного Берліна, зважаючи на те, що саме СРСР був ініціатором переговорів у цьому питанні. Довольність угодою Західного Берліна, як і численні інші країни, радянської диктатури, підкреслило французька газета «Юманіте», є переконливим свідченням вітання СРСР у миття програми миру, сформульованої XXIV з'їздом КПРС.

М. ЧИГИР, оглядач ТАРС.

МЕЛОДІЯ ПРАЦІ

Ще один робочий день відлетів.

ОДИНАДЦЯТЬ років, як Галля Олійник прийшла в ПМК-139 тресту «Кіровоградськбуд». Сергій Одаєвський, Григорій Швець, Петро Гарбуз, які нещодавно прийшли до них у бригаду, були, певно, ще хлопцями. І навіть дивно, що вже чотиринадцять нездравих початківців вивчила вона своєю чудовою ремеслом: вести рівну кладку. Цеглина до цеглини. Поверх за поверхом. Задли оригінальності, вчені полюбляють порівнювати астрономічні цифри зробленого людьми з космічними відстанями. А цікаво, якої довжини була б ця кладка, зроблена протягом цих років? Ет, то лише й мороз...

Завтра знову день і знову оживуть цегляні скелети будови. Мільйоніями будівельників побудували такі справді чудові. Жмарочасами до неба рвуться стовпи прямокутних комбікорового заводу, елеватора, млина. І в кожному з них частина праці бригади Івана Яковича Лисенка і її — Галі Олійник.

— Ну, то ходімо, Галю, чи як... — порушує її задуму голос Тамари Василівни Татарової.

— То й правда. Залишилася лише вдвох...

Востаннє охопила тором невеликий вагончик. Зупинилася поглядом на кельми. То й му-

ється, теж з кельмию частина буття колективу, і пологового робітничого нульсу.

А ЛА пам'ятає оту стовпу, по якій прийшла вона до професії будівельниці. Дитинство живе своїми мріями. Життя у світі, витканому з власних бажань. У неї теж були мрії, але, якщо пригадати, вона не дуже високо злітала на їхніх крилах. Певно, тому, що рано привчилася дивитися накресленим очима дорослої людини. Тому й обрала професію будівельниці. Тут реально, як до життя втомлених рук, відчувалися наслідки і користь своєї праці. Спочатку працювала підсобницею на швидкій руці муляра Олександра Сульжика. Як примітив захищеність у двочисних очках. Одного разу сам підліткав, запропонував кельму:

— Ану, Галю, пробуй. Сміливіше пробуй.

Першу кладку згадує зараз Галля трохи іронічно. Старанно і неспокійно кляла цеглу, наче, здається, дивлячись згори, то й нічого було. А потім, спустившись вниз, аж охнула, цегляний виступ звужувався донизу, нагадуючи усичений конус. Ховаючи теліпий усміх в устах, Олександр Сульжик підбадьорював її:

— А ти розбери і знову спробуй. Воно й вийде.

врешті, ползла на оту верхоту до Володи Яковича з «ультиматумом»: хочи вчиги на машиністи.

Тепер кран слухається її маленьких рук. Але внизу, серед жовтогарячих цеглин, вона відчувала себе найупевненіше. Кельма — то був її головний інструмент.

А все ж вона — просто дівчина. І хто скаже, що легка ото справа нагинатися, брати цеглину, припасовувати її до попередньої, підправляти кельмою, знову нагинатися...

Буває, для когось це втомливий автоматизм. А для майстра, захопленого у свою справу, — це ритм праці. Може, навіть, ритм натхнення. А чому б і ні. Коли чуєш у всьому тілі захват від власних руків, коли все владється, і над тобою чисте небо, і можна думати про що завгодно, а руки самі кладуть цеглу, цеглу, цеглу...

Але це тільки справні майстри наводять мелодію праці. Для ремісника вона незнайома. Для них це простий, втомлюючий і буденний автоматизм.

Галля вважала, що головне у житті людському — праця. Цьому навчали її учителі. Вона намагалася цю істину передавати далі. І коті молоді хлопці, випускники Ульяновського СПТУ, прийшовши в

ДО ОТЧОУ СЛАЗИ

То було під час канікул. Моя донька, повернувшись додому, раділа: — На «Зірницю» була!.. Про «Зірницю» вона згадувала цілий тиждень. І то-

НАВЧИЛА „ЗІРНИЦЮ“...

ді я вирішив завітати в піонерський табір «Дружба», де відпочивала донька.

На березі Інгулу зустрілася з начальником табору Ніною Григорією Мадзарі і старшою піонервожатою Зоєю Олександрівною Болдіною. Вони сказали, що військово-спортивна гра в них влаштовується дуже часто. А незабаром її буде проведено за новим сценарієм. Це після того, як вихованці табору засвоїли спеціальний курс знань цивільної оборони. Школярів учив співробітник міських курсів цивільної оборони капітан запасу П. Лебедев, воїни місцевого гарнізону М. Ширага, А. Харламов, Ю. Маслюков, О. Падісок і інші товариші.

«Юнаріїці знову вишукувалися в шеренги. Пролунав сигнал «збір». Командуючий грою наказав: «Всі загони привести в готов-

ність колективного і індивідуального захисту».

Закіпала робота. Треба загерметизувати приміщення, підготувати протигази, респиратори, інше обладнання. Петро Миколайович з керівниками табору уточнював плани дальших дій. Начальник штабу гри молодший сержант Юрій Маслюков перевіряв готовність до «бою» кожного загону.

Після сиданку з спостережного пункту пролунав голос:

— Повітряна тривога! Спустила галляна, всі йшли в укриття.

І командуючий грою одразу відзначив вправність кожного юнаріїці. А потім він наказав здійснити марш до місця зараження газом і надати допомогу потерпілим. Кожен загін рухався своїм маршрутом. Попереду — розвідники на чолі з десятикласником Сергієм Хрустиковим. Замікають шеренгу спостерігачі. Вони знають свою справу. Тільки-но в повітря злетіла біла ракета, одразу ж почулася команда:

— Спалах зліва! Юнаріїці падають на землю ногами в бік вибуху. Після цього вони піднімаються і продовжують марш. Але дорогу перегордіна жовтий знак.

Юнаріїці вводять в бойове положення індивідуальні засоби захисту, розгрупповуються і прихоронюють маршем долають ділянку зараження. А розвідники обстежують місцевість. Невдовзі доповідають, що попередити брехню, треба підготувати переправу. І ось доповідь:

— Переправа готова. Другий батальйон одразу кинувся вперед.

Покри поле зараження подолав перший батальйон, другий провів часткову сапоборобку, закріпився на рубежі атаки. Юнаріїці поповнюють бойові запаси, перевіряють зброю, готують гранати. Комбат Харламов наказав розгорнути знамено. В повітря злетіла червона ракета. Вона підіпала юнаріїці в атаку. Гримить багатоголосе «ура». Падає прапоросець, але знамено підхоплює інший юнаріїці, потім третій. Серед юнаріїці виникло своєрідне змагання за те, хто перший добийде до кургана. І ось майже одночасно десятикласник СШ № 23 Павло Ківчило та восьмикласник СШ № 13 Сергій Засць досягли цілі. Знамето взята. Батальйон займає на ній оборону.

Тепер — перерозподіл. Редатори Надя Андрушкіна, Світлана Швець та Зося Шкурков дооформлюють бойові листки, в яких відзначають кращих юнаріїці.

Всі учасники гри готуються до урочистого маршу. Командуючий зачитує наказ про підсумки «Зірниця».

Закінчилося піонерське літо. Моя донька знову пішла до школи. І вже в перший вересневий день вона згадувала військово-спортивну гру в таборі, розповіла друзям про воїнів, які стали друзями кіровоградських піонерів. Сьогодні вона мені сказала:

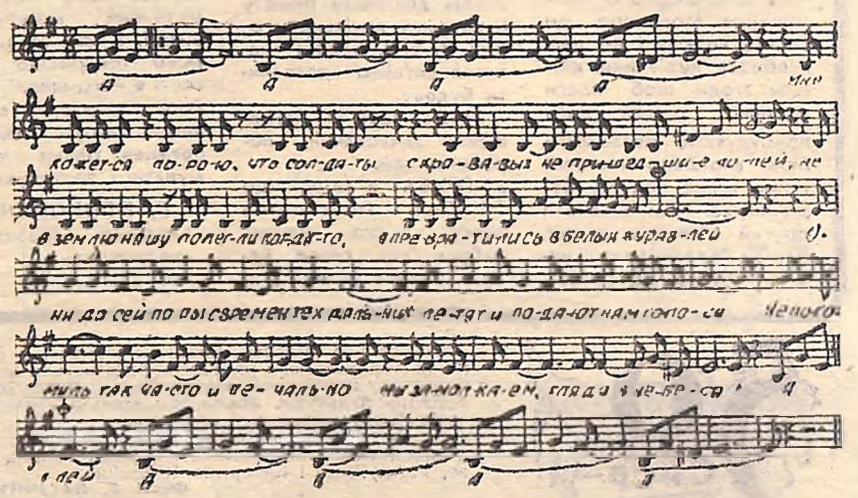
— Тепер наш клас під час гри в школі обов'язково буде першим. Я вже знаю сповна, як діяти...

І. СКРИННИК, старшина запасу, м. Кіровоград.

Марку Бернесу. для якого эта песня была последней.

ЖУРАВЛИ

Слова Р. Газзатова Музыка Я. Франкеля.

Мне кажется порою, что солдаты, с кровавых не пришедшие полей, не в землю нашу полегли когда-то, а превратились в белых журавлей. Они до сей поры с времен тех дальних летят и подают нам голоса. Не потому ль так часто и печально мы замыкаем, глядя в небеса... Летит, летит по небу клин усталый Летит в тумано на исходе дня.

МЕЛЕКРАН ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД ПОНЕДІЛОК, 13 ВЕРЕСНЯ. ПЕРША ПРОГРАМА. 18.45 — «Наші слаєтні

земляни». (Харків). 17.05 — Республіканська фізико-математична школа. (К). 17.40 — Телевізії. (К). 18.00 — Програма передач. (Кіровоград). 18.05 — Кольорове телебачення для дітей. Мультфільм. (М). 18.20 — «Світ соціалізму». (М). 18.50 — Кольорове телебачення. «На сліві російського краню». (М). 19.20 — «Від понеділка до неділі». (К). 19.30 —

Художній фільм «Слідство триває». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Концерт. (Кіровоград). 22.15 — Телефільм. (Кіровоград). 22.30 — Спортивний щоденник. (М). 23.00 — Телевізії. (К). ВІВТОРОК, 14 ВЕРЕСНЯ. ПЕРША ПРОГРАМА. 11.00 — Телевізії. (К). 11.10 — Телефільм «Дорога до граду Кітжа». (К). 11.35 — Шкільний екран. Фізи-

ка для учнів 3 класу. (К). 12.10 — Телестанція «Виправданні Паганині». (К). 14.15 — Художній фільм «Продавець повітря». (Кіровоград). 17.00 — Програма передач. (Кіровоград). 17.05 — Хроціка тижня. (Кіровоград). 17.20 — Телефільм. (Кіровоград). 17.30 — Телевізії. (К). 17.50 — Мультфільм «Зайчина капуста». (К).

18.00 — Телекран пошани (Одеса). 18.30 — Міжнародна програма. (М). 19.00 — Художній фільм «Увага, черепака». (К). 20.25 — Програма «Час». (М). 20.55 — Чемпіонат Європи з баскетбола. (ФРН). 22.30 — Кольорове телебачення. «В ефірі «Молодість». (М). 23.15 — Телевізії. (К). ДРУГА ПРОГРАМА. 17.05 — Новини. (М). 17.15 — «3 помзлом у руці». (М). 17.45 — «Рубіжська расповідь». (М). 18.00 — Новини. (М). 18.05 — Для школярів. Розповіді про природу. (М). 18.30 — Телефільм «Зустріч з прокрасним». (К). 19.00 — Кольорове телебачення. Концерт. (М). 19.25 — Дж. Прістіл «Вулиця ангела». Телеспектакль. Частина II. (М). 20.30 — «На добраніч, діти!». (К).

МАБУТЬ, не треба доводити, з яким нетерпінням люди завжди чекають новосілля. Яким би воно не було — індивідуальним чи службовим. Скажу тільки, що в деному випадку мова йтиме про новосілля службове.

Власне, новосілля, як такого, не було. Хоч приміщення готове, але вселитись в нього не можна. Немає всього-на-всього дозволу. От і виходить, як у тій приказці — бачить око, а зуб не бере.

Як відомо, в Кіровограді вже четвертий рік

Настало літо. Вчителі розійшлись у відпустки. Директор теж. Тільки В. І. Вороні було не до відпочинку. Почалось ходіння по будівельних інстанціях, щоб випросити матеріали і спеціалістів. Аж після двох місяців вдалось, нарешті, розв'язати і це питання. Будівельні матеріали були завезені. А 25 серпня прийшло і четверо будівельників.

Трапилось так, що в школі в той день, крім завгоспа О. С. Чикаренка і кількох техробітниць, не було нікого.

Будівельники хотіли

ди на будівництво він не давав. А якщо й давав, то мова йшла про перший поверх, а не про другий і т. д. і т. п.

Я побувала у дев'ятій школі. Бачила ці два, а дозволу сказати, класи. Розмір їх — 6 квадратних метрів.

І Юрій Герасимович, завучі все дозодили мєлі, як заважають телер ці прибудови їхній роботи.

— Справді, ми говорили із Вороною про це будівництво, — почав пояснювати Ю. Г. Тарасенко. — Але ж мова йшла про перший поверх. Хоч показував я план будівництва на другому.

— Як це зрозуміти? — перепитала я. — А чому не навпаки?

Тарасенко не знайшов, що відповісти.

— І взагалі, — перейшов він на іншу тему, — ми не домовлялись про будівництво ось такої бандури. Я говорив, що, можливо, зробити ці кімнати трикутні, або хоч на половину менші — аби тільки музичний інструмент вмістився.

Що б там не було, а я примушу їх розв'язати ці кімнати, — констатував він. — Не погодяться по-доброму — суд примусить.

Оце і вся історія. Решта всього лежить у сфері моральних категорій. Бо справді важко судити про домовленість на словах. Та ще й тоді, коли велась вона між двома особами.

— Я готовий дати розписку, що перенесемо ці класи, куди скаже Тарасенко, — говорить В. І. Ворона. — Тільки хай дасть нам можливість уже цей рік попрацювати.

Але директор школи і слухати не хоче.

— Якщо так, то я тепер ніде не дозволю їм будуватись, — заявляє він, забуваючи про те, що мова йде про музичний всеобуч в школі. І про те, що хороше товариство — не гості в його школі, як він його називає, а організація, заходи якої він повинен тільки підтримувати і заохочувати.

Г. ПРОКОПЕНКО,
спецкор «Молодого комунара».
м. Кіровоград.

ЗІПСОВАНЕ НОВОСІЛЛЯ

або система музичного всеобучу
в дев'ятій школі

працює обласне відділення українського хорового товариства. При ньому діє музична школа, що має 15 класів.

Треба сказати, що всі середні школи обласного центру тільки вітали і якомога сприяли музичному всеобучу. От тільки у дев'ятій школі важко було домовитись до чогось конкретно.

Спочатку директор школи Ю. Г. Тарасенко дозволив проводити уроки музики у трьох класах. А потім, коли школа перейшла на деозмінну роботу, виселив музикантів. Їм довелося навчання проводити, де тільки траплялось вільне місце. Так минув рік. І щоб не повторити подібних митарств у цьому навчальному році, відповідальний секретар хорового товариства В. І. Ворона почав вести переговори з директором про можливість відкриття якогось стаціонарного приміщення. Мова про це велась не раз і не два. І обидва керівники дійшли згоди, щоб класи музичної школи десь прибудувати. Незабаром було вирішено питання і про місце початку будівництва. Ним виявився другий поверх школи. Юрій Герасимович навіть показав, де саме.

зразу ж приступити до роботи. Але їм не дозволила Олена Семенівна і попросила почекаати, поки прийде директор школи. Почекали вони годину, другу, а тоді почали обурюватись (праця ж то у них відрядна). Першою змилювалась над ними одна з техробітниць.

— Хай починяють, — сказала вона, — Я сама чула, як Ворона і Тарасенко домовлялись про будівництво на другому поверсі.

Вмить будівельники застукотили молотками, заорудували фуганками. До пізнього вечора працювали, щоб надолужити проганий час. Але ні директор, ні завучі в школу не з'явилися. На другий день — теж. І аж на третій — 27 серпня — прийшов Юрій Герасимович. Побачивши прибудовані до рекреації дві малесенькі кімнати — замер. Тут же заборонив будівельникам докінчити роботу буквально декількох годин. А В. І. Вороні наказав негайно розв'язати будову.

— Як так? — страшенно здивований, перепитав той.

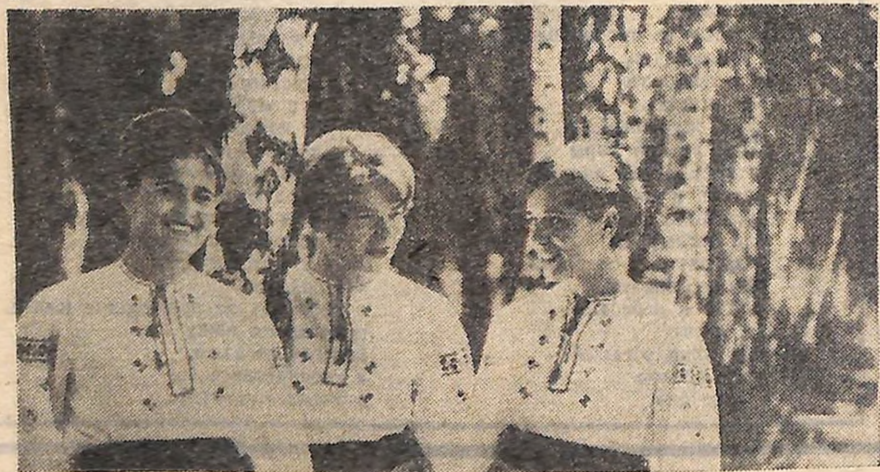
С ПРАВА в тому, що Юрій Герасимович тепер, м'яко кажучи, забрав свої слова назад. Мовляв, ніякої зго-

Полтавська область. Великим успіхом у трудівників Хорольського району користуються виступи колективу художньої самодіяльності Березівського Будинку культури. Зараз самодіяльні артисти готують нову концертну програму.

На фото (зліва направо): активні учасниці художньої самодіяльності комсомолки Галина Береза, Раїса Галій і Катерина Шумейко.

Фото А. ПАСІЧНИКА.
(Фотокроника РАТАУ).

Наша адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35,
відділу військово-патріотичного виховання і спорту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР», орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня Ім. Г. М. Димитрова, обласного управління по пресі, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

Георгій ЩЕРБИНА.

І ЗБАГНЕТЬСЯ ВЕЛИКА СУТЬ

ОПІСЛЯ ТРИВОГИ

Кудись прошигнула
Швидка допомога.
По серцю шмагнуло:
Тривога! Тривога!
Десь, може, останні
Хтось мовить слова,
В прощальнім зітханні
В цю мить дотліва.

І мрію, як серце,
Що нагло помре,
Під жалізне керцо
Навік забере.
Хвилини — як бомби,
Як спалах зорі...
Я в землю чолом би
Упав і згорів

Без болю і слави,
Щоб тільки жило
І мрії, і справи
Ясне джерело...
О день, променся! —
Тривога! Тривога!
Гляди, не спізнися,
Швидка допомога!

ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ

Кругорогими баланами,
Що впряглись до скризуних маж,
Плинуть хмари понад ланами —
Прাপравічний несуть вантаж.

Хай в узгір'ї там вітер віє —
Ідуть супроти, ідуть хмарки.
То здавен до своєї мрії
Світом тягнуться чумаки.

Буде вечір і буде півиці.
Другі й треті одійють півні.
Скрикнуть перепели в полях —
Залюдіє Чумацький шлях.

Вдарять калеші подорожніх
Вниз, угору — мов іскромет.
І заквітне, неначе рожа,
Неба зоряного намст.

І яса заклопоче в очі.
І збагнеться велика-суть:
Сіль чумацьку, що правду отчу,
Космоплани в віки несуть.

СХИЛИВСЯ КОЛОС

Схилився колос до землі.
Ромашка світить оком карим.
По адамашковому тлі
Біжать адамові отари.

Я надивляю той вергеп,
Що ген розлився в ріднім краї.
І пахне хліб. І пахне степ.
І сходять думи караєм.

СОЛДАТКИ

Час у серці правди не осудять —
Не дозволить пам'ять племінка...
Про солдаток згадую огуди,
Що плелась по тінявих хугках:

І такі й ські вони, мовляли,
Що їм фронт? І що тепер — мужі?
А солдатки вдовами ставали
І в тулі впрягались лемеші.

Сіяли, орали, жали жито —
На собі тримали все село.
Не в одній туюго повите
Досі залишилося чоло...

Як, буває, їх в дорозі сгріну,
Сивим-сивим видається світ.
Одвернує і проковгну сльозину.
І вклонюся низько їм услід.

Відійдуть у невідь залі і нші.
Та солдаток образи ясні —
Непорочних, як сільські криниці,
Скрізь і завжди житимуть в мені.

ПРЕЛЮД

Ще не осінь і вже не літо —
Спеку в синяву перелито.
І розважливіше, простіше
Вітер віти в садах
Колише.
А на вітах — важкі плоди...
В чесну осінь ідуть сади.

ПРО ТИХУ КАЗКУ

Задума тиха, вереснева
На землю вранішню лягла.
А погляд мій — блакитний невід —
Чогось шукає край села.

Він ніби хоче захопити
В свої глибини всю красу:
І сад, росюю перемитий,
І верб обтріпану косу

Широких плес прозірність чисту,
В журбу повітого бузька,
Якому в досвіті імлисті
Лежить дорога неблизька...
П'ють тиху казку пильні очі —
Квапливо, спрагло, бо за тим
Проснеться світ і загуркоче,
І все розвіється, мов дим.

В ТОЙ ЧАС...

Коли прийдем до обелісків,
Де час у камені зачах,
Пекельних днів пекучі зблиски
Встануть страхітливо в очах...
Та не з боязні молоді
Сердець сильніше биття —
Ми віри повнимось святої
У неподоланість життя.
Бо ми усі — з тієї коліски,
В якій під ревище війни
Ці зачинались обеліски,
І ми, батьків своїх сини.

ОСІННІ МОТИВ

Понад нарком, у прозорості, —
Журні хмари хтось приклеїв.
А під ними осокористі
Листопадяться алей.
Де не ступиш в тих алях —
Багряна тінь.
Де не станеш —
Юні пари
Мріють мрії золоті
І цвітуть, мов ті волосожари...
А ген-ген, в осіннім полум'ї,
В срібній самоті завмер —
Пенсіонер...

Що у нього в серці творяться?
Що цей день його квітчає?
Маком-цвітом к діду горнеться
Онуца.